

POSUDEK OPONENTA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE Historický ústav FF UHK

Autorka práce: Anežka Divíšková

Studovaný program a ročník: Historie se zaměřením na vzdělávání, 3. ročník

Název práce: Regionální dějiny ve výuce dějepisu na příkladu kolowratské heraldiky v Rychnově nad Kněžnou

Vedoucí práce: PhDr. Irena Kapustová, Ph. D.

Oponent práce: prof. PhDr. Ondřej Felcman, CSc.

Studentka Anežka Divíšková si pro bakalářskou práci vybrala specifické téma kolowratské heraldiky přítomné v prostorách rodového sídla v Rychnově nad Kněžnou a rozhodla se ji zpracovat z didaktického hlediska. Jejím záměrem bylo obohatit výuku dějepisu, tendující v poslední době k výraznějšímu propojování s regionálními dějinami, o nový učební prostředek. Součástí práce je totiž zhotovení dvou pracovních listů, jejich podoba a výklad, jak je použít. Uvedený záměr je možné plně přijmout, zvláště když se jej autorce podařilo v zásadě beze zbytku naplnit. Využití heraldiky a zámeckého prostoru při výuce školního dějepisu je současně dobrým návodem, jak nejen žákům, ale také pedagogům přiblížit heraldiku a použít ji jako prostředek pro obohacení výuky dějepisu a rozšíření obecně kulturních hodnot. Heraldika je totiž nadále společností využívána při státní reprezentaci a také v životě měst a při fungování jejich správy.

Práce je založena jednak na studiu odborné literatury heraldické a genealogické povahy a rovněž odborných didaktických příruček včetně vazeb na muzeologii, jednak na vlastním terénním výzkumu provedeném v prostorách rychnovského zámku. A. Divíšková pečlivě prozkoumala zámecké sídlo rodu a provedla fotodokumentaci všech dochovaných kolowratských znaků a vybavu interiéru, jehož bohatství a rozmanitost při práci využila.

V úvodu autorka stručně vysvětluje zaměření práce a postup, který zvolila pro naplnění stanovených cílů, dále představuje podobu bakalářské práce a literaturu, kterou při studiu použila, přičemž hlavní důraz položila na práce z oboru heraldiky, kolowratské genealogie a na publikace o dějinách Rychnova nad Kněžnou a majitelích jeho zámku. Upřesnil bych, že rozsáhlá čtyřsvazková příručka *Umělecké památky Čech z 80. let minulého století* je kolektivní prací. Zmiňovaný Emanuel Poche byl vedoucím autorského kolektivu a jedním z autorů, ale nikoliv autorem jediným. Poměrně méně pozornosti bylo věnováno didaktické literatuře, ačkoliv rozsah titulů z toho oboru použitý v práci je poměrně značný.

Téma je pojednáno celkem v sedmi kapitolách. Zahrnují jak historickou (historie zámku; nástín kolowratské genealogie s důrazem na libštejnskou a krakovskou větev) a heraldickou složku (pojednání o základech heraldiky jako vědy; představení heraldické výzdoby rychnovského zámku a jeho kulturního bohatství), tak didakticky orientované okruhy obsahu (exkurze s obeznámením jejich možností a podob; tvorba pracovních listů a reflexe exkurze a její edukační využití). V závěru A. Divíšková shrnuje stručně obsah práce s konstatováním, že cíle byly naplněny. Vyzdvihla přitom

význam využití heraldiky pro stanovený záměr a také skutečnost, že práce by mohla posloužit pro přípravu obdobně zaměřené exkurze do jiné historicko-kulturně zajímavé památky a k využití jiné pomocně vědní historické disciplíny. V navazující diplomové práci vidí autorka možnost, jak dále pracovat s pracovními listy a prohlubovat jejich účinnost.

Ke koncepci práce chci podotknout, že by bylo vhodné odlišit část věcně teoretickou od didaktické, nejspíše rozdělením do dvou hlav. V obsahu pracovních listů orientovaných by bylo vhodné více odlišit jejich náročnost. S ohledem na jejich zaměření na různé věkové skupiny školní mládeže, resp. studentů středních škol, by v 2. pracovním listu měla být otázka po důvodu, proč jsou rodové erby tak častou součástí interiéru zámeckých místností.

Přes velmi svědomitě provedenou práci nemohu neupozornit na některá věcná pochybení. Z hlediska historické faktografie jde o tvrzení, že po válce byl Kolowratům znárodněn komunistickou vládou majetek (s. 14). Ve skutečnosti to bylo až po únoru 1948, kdy KSČ ovládla stát, a proto jim také mohl být v restitucích vrácen. Velmi nepřesné, ba dokonce zavádějící je tvrzení o účasti Kolowratů na národní politice (s. 63 a 83). Národní politika, můžeme-li o ni vůbec mluvit v případě českého státu, zmizela s jeho zánikem. Bylo by proto lepší psát o státní, nebo dynastické politice, tedy o podílu Kolowratů na zajišťování vlády Habsburků v monarchii a později v Rakouském císařství.

Z heraldických nepřesností zmíním stříbro-červenou orlici (s. 7), správný blason zní stříbrno-červeně půlená orlice. Pojem rakouská trikolóra nemá v klasické heraldice místo (s. 19). Kolowratská orlice měla na prsou rakouský štítek, tedy stříbrné břevno na červeném štítě, znak zakladatelské dynastie Babenberků. O trikolóře můžeme mluvit až od 19. století, v případě Rakouska by šlo o zemskou trikolóru rakouských Němců; povahu národního symbolu bude mít až po roce 1955, kdy se teprve zformoval rakouský národ. Koruna s pěti perlami je rytířská, nikoliv šlechtická (s. 26 a 61). V tabulce 2 na s. 26 je pořadí heraldických termínů nesprávné. Sedm termínů by mělo být řazeno následovně – 1, 5, 6, 7, 4, 2, 3 (podle pořadí řádků). A na s. 56 chybí v myšlenkové mapě štít.

Stylistika práce je velmi dobrá, jen místy se objevují myšlenkově nepřesná vyjádření (úvod, závěr) nebo nesprávné vazby (zbudovat k zámku – s. 12). Chyby lze nalézt také ve větné stavbě, kdy jsou považovány vsuvky za část věty, jejichž jsou ale přímou součástí, a proto by neměly být čárkami oddělovány (markantně na s. 63), jindy jde jen o chybu ve větné interpunkci (ss. 70, 76, 83 a 84).

Gramatických lapsů je kromě zmiňované větné interpunkce naštěstí pomálu, ale na tři větší chyby upozorním. České království je název státu, takže musí být velké písmeno (s. 16); pomocná věda historická je ženského rodu, proto nemůže být *jenž se erby zabývá*, ale správně je *jež* (s. 20); s erbem Janovy matky je chybně napsáno Janovi (s. 34). Na s. 29 „utekla“ pádová koncovka – správně druhého nádvoří. Na s. 12 drobné lze zachytit přehmaty, vzniklé asi mimovolně – řece Kněžně na místo Kněžné, rod zakladatelů se jmenoval z Drnholce, nikoliv Drnholec, Trčkové z Lípy – v 6. p. mn. č. po Trčcích, nikoliv po Trčích.

Bakalářská práce je doplněna o seznam pramenů a literatury (nepřesně je nazván seznamem zdrojů) a řadou fotografií a obrázků jak v textu, tak v samostatné příloze. Ačkoliv jejich seznam je zpracován, v úvodním obsahu práce chybí. Ocenit je třeba poznámkový aparát, když je zpracován bezchybně (při větším množství autorů je vhodnější mezi jejich jmény vkládat pomlčku, nikoliv je řadit za sebou).

Předloženou bakalářskou práci považuji přes drobné výhrady za velmi zdařilou. A. Divišková prokázala, že také v didaktickém zaměření lze předložit plnohodnotnou práci, o jejímž opodstatnění nelze pochybovat. Autorka s jistotou naplnila požadavky na závěrečnou práci v bakalářském studiu, a proto ji doporučuji k obhajobě. Hodnotím ji stupněm ....

V Praze dne 10. června 2024

prof. PhDr. Ondřej Felcman, CSc.